

บทที่ 2

บททวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาในบทนี้ออกเป็น 3 ตอนใหญ่ ๆ คือ ตอนที่หนึ่งว่าด้วยเรื่องของการผันลักษณะ (aspect) และกาล (tense) การอภิปรายในตอนนั้นแบ่งเป็น 3 ส่วนย่อยคือ ส่วนที่หนึ่งเป็นเรื่องคำจำกัดความของคำทั้งสอง ส่วนที่สองเป็นเรื่องความแตกต่างระหว่างการผันลักษณะและกาล และส่วนที่สามเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการผันลักษณะและกาล ตอนที่สองว่าด้วยเรื่องการแบ่งประเภทของการผันลักษณะ และตอนที่สามว่าด้วยกลวิธีแสดงการผันลักษณะ

2.1 การผันลักษณะ (aspect) และกาล (tense)

เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การผันลักษณะและกาลที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยใคร่ขอมีบาสรายละเอียดดังนี้ (ดูตารางที่ 4 ประกอบ)

ตารางที่ 4 : แสดงความสัมพันธ์ของคำศัพท์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การผันลักษณะและกาลที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ความหมาย (meaning)	มโนภาพทางไวยากรณ์ (grammatical concept)	รูปภาษา (linguistic form)
เวลา (time)	กาล (tense)	รูปแสดงกาล (tense marker)
ลักษณะของเหตุการณ์ (aspectuality)	การผันลักษณะ (aspect)	รูปแสดงการผันลักษณะ (aspect marker)

เวลา (time) และลักษณะของเหตุการณ์ (aspectuality) เป็นเรื่องของความหมาย (meaning) โดยทั่วไปแล้ว คนจะตระหนักเรื่องของเวลาและลักษณะของเหตุการณ์ อย่างไรก็ตาม คนที่พูดภาษาต่างกัน อาจมีการสร้างมโนภาพหรือแนวคิดที่เกี่ยวกับเรื่องของเวลาและลักษณะของเหตุการณ์ในแบบที่ต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของภาษานั้น ๆ นั้นเอง จึงกล่าวได้ว่า ภาษาต่าง ๆ จะมีมโนภาพทางไวยากรณ์ (grammatical concept) สำหรับเวลาและลักษณะของเหตุการณ์ต่างกัน มโนภาพทางไวยากรณ์นี้เรียกว่า กาลและการณ์ลักษณะ ซึ่งเป็นเรื่องของลักษณะทางไวยากรณ์ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของแต่ละภาษา กล่าวคือ แต่ละภาษาจะแบ่งประเภทของกาลและการณ์ลักษณะไม่เหมือนกัน เช่น ในเรื่องของกาลนั้นบางภาษาอาจแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ อดีตกาล (past tense) ซึ่งมักสื่อความหมายของเวลาที่ผ่านไปแล้ว และ อ-อดีตกาล (non-past tense) ซึ่งมักสื่อความหมายของเวลาที่ไม่ใช่เวลาที่ผ่านไปแล้ว นั่นคือ เวลาในปัจจุบันและเวลาที่ยังมาไม่ถึง หรือบางภาษาอาจแบ่งประเภทของกาลออกเป็น 3 ชนิด คือ อดีตกาล (past tense) ปัจจุบันกาล (present tense) และ อนาคตกาล (future tense) (ดูคำอธิบายใน 2.1.1.2) ส่วนในเรื่องของการณ์ลักษณะนั้น Comrie (1976) ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การณ์ลักษณะสมบูรณ์ (perfective) และการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ (imperfective) (ดูคำอธิบายใน 2.2) อย่างไรก็ตาม สำหรับกาลแล้ว บางภาษาอาจไม่มีรูปแสดงกาลที่เป็นระบบก็ได้ เช่น ภาษาไทย ภาษาจีน¹ เป็นต้น แต่ถึงกระนั้น ไวยากรณ์ของทุกภาษาก็ยังจำเป็นที่จะต้องแสดงกาลและการณ์ลักษณะได้ กล่าวคือ ในเรื่องของกาลนั้น บางภาษาอาจมีรูปแสดงกาล (tense marker) หลายรูป เช่น ภาษาอังกฤษมีรูปของหน่วยคำหลายรูปที่เติมท้ายคำกริยาแล้วจะแสดงปัจจุบันกาลหรือมีรูปของหน่วยคำหลายรูปที่เติมท้ายคำกริยาแล้วจะแสดงอดีตกาล ซึ่งในแง่ของการสื่อความหมายนั้น ปัจจุบันกาลนอกจากจะสื่อ

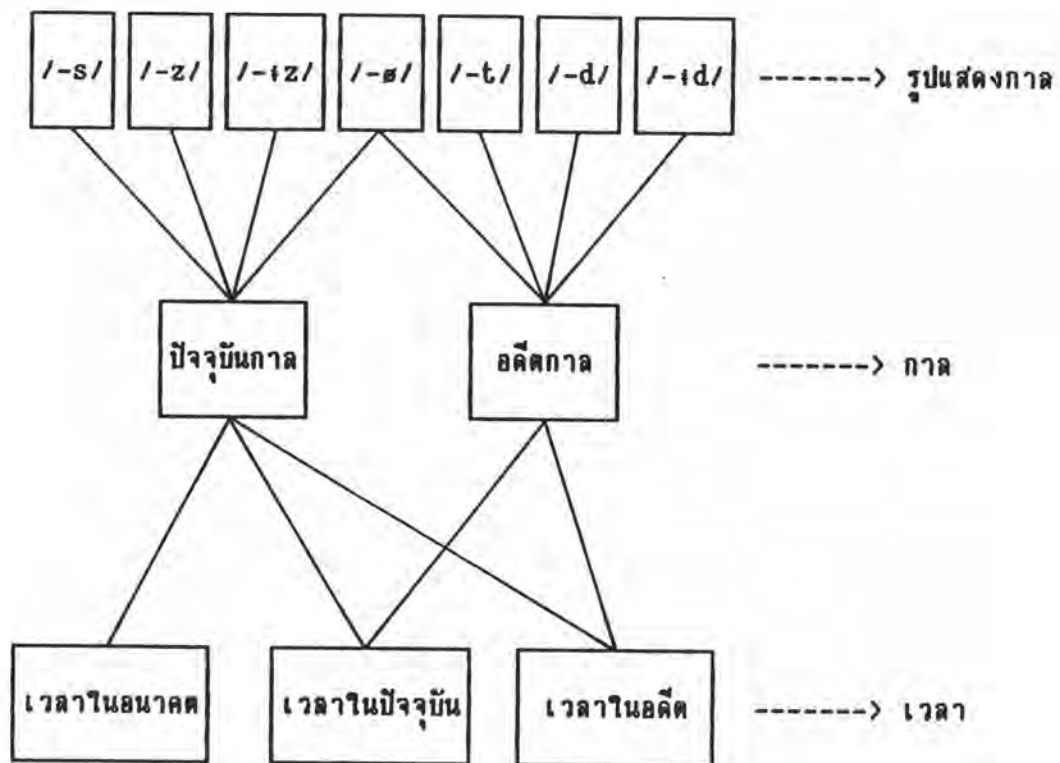
¹ Scovel (1970) อ้างจาก J. Charles Thompson, "Aspect of the Chinese Verb." (*Linguistics*, Volume 38, 1968) ว่า เรื่องของกาลนั้นเป็นเรื่องที่เข้าใจยากสำหรับคนที่พูดภาษาจีนเป็นภาษาแม่ที่ต้องการเรียนรู้ภาษาที่มีกาลเหมือนกับภาษาอังกฤษ ภาษาจีนเป็นภาษาไร้กาล (tenseless language) เหมือนกับภาษาไทย

".....,the notion of tense is difficult for a native speaker of Chinese (which, like Thai, is a "tenseless" language) to fathom when learning a "tense" language like English."

(Scovel, 1970:27)

ความหมายว่า เหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นในเวลาเดียวกับที่ผู้พูดกล่าวประโยคที่แสดงเหตุการณ์นั้น (ซึ่งเรามักเรียกกันว่า เวลาในปัจจุบัน) แล้ว บางครั้ง ปัจจุบันกาลอาจสื่อความหมายของเวลาในอดีตหรือในอนาคตได้อีกด้วย ตัวอย่างเช่น การเล่าเรื่องในอดีตที่ผู้พูดต้องการให้เหตุการณ์ที่เล่านั้นดูเป็นจริงเป็นจังมากขึ้น ซึ่งเป็นการสื่อความหมายของเวลาในอดีต หรือผู้พูดต้องการจะแสดงว่า เหตุการณ์หนึ่งจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในอนาคตอันใกล้ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายของเวลาในอนาคต ในทำนองเดียวกัน อดีตกาลนอกจากจะสื่อความหมายของเวลาที่ผ่านไปมาแล้ว (ซึ่งเรามักเรียกกันว่า เวลาในอดีต) บางครั้งก็อาจสื่อความหมายของเวลาในปัจจุบันได้อีกด้วย เช่น กรณีที่ผู้พูดกล่าวถึงเหตุการณ์สมมุติที่เป็นไปไม่ได้ในปัจจุบัน หรือกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เป็นการแสดงความปรารถนาซึ่งตรงข้ามกับความเป็นจริง เป็นต้น (ดูแผนภูมิที่ 2 ประกอบ)

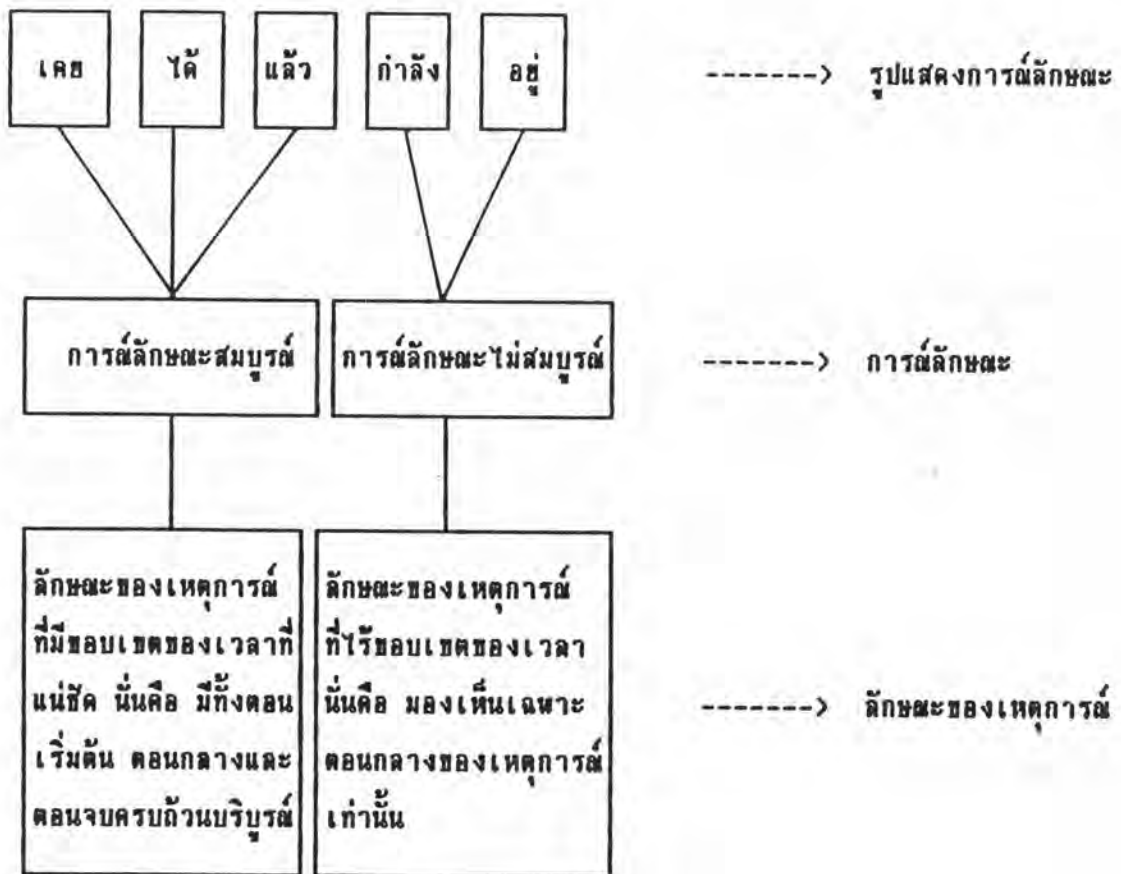
แผนภูมิที่ 2 : แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแสดงกาล กาล และเวลาในภาษาอังกฤษ

ส่วนในเรื่องของการแสดงลักษณะนั้น อาจมีรูปแสดงการณลักษณะ (aspect marker) สำหรับการณลักษณะหนึ่งได้หลายรูป เช่น ภาษาไทยมีคำหลายคำที่แสดงการณลักษณะสมบูรณ์ และมีคำหลายคำที่แสดงการณลักษณะไม่สมบูรณ์เช่นกัน ซึ่งในแง่ของการสื่อความหมายนั้น การณลักษณะสมบูรณ์จะ

สื่อความหมายว่า เป็นลักษณะของเหตุการณ์ที่มีความสมบูรณ์ในตัวเองภายในขอบเขตของเวลาที่แน่ชัด คือ มีทั้งตอนเริ่มต้น ตอนกลาง และตอนจบของเหตุการณ์ครบถ้วนบริบูรณ์ ส่วนการณลักษณะไม่สมบูรณ์นั้น สื่อความหมายว่าเป็นลักษณะของเหตุการณ์ที่ไร้ขอบเขตของเวลา นั่นคือมองเห็นเฉพาะตอนกลางของเหตุการณ์เท่านั้น² (ดูแผนภูมิที่ 3 ประกอบ)

แผนภูมิที่ 3 : แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแสดงการณลักษณะ การณลักษณะ และลักษณะของเหตุการณ์ ในภาษาไทย

² คำอธิบายเพิ่มเติมใน 2.1.1.1 และ 2.2

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการสื่อความหมายของกาลกับการสื่อความหมายของการณ์ลักษณะ แล้ว พบว่า การสื่อความหมายของกาลนั้นมิได้มีความสัมพันธ์กันแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (one-to-one correspondence) เสมอไป กล่าวคือ ปัจจุบันกาลนอกจากจะสื่อความหมายว่าเหตุการณ์หนึ่งเกิดในเวลาเดียวกันกับเวลาในขณะที่ผู้พูดกล่าวประโยค (เวลาในปัจจุบัน) แล้ว ยังสื่อความหมายของเวลาที่ผ่านมาแล้ว (เวลาในอดีต) และเวลาที่ยังมาไม่ถึง (เวลาในอนาคต) ได้อีกด้วย ในทำนองเดียวกัน อดีตกาลนั้น นอกจากจะสื่อความหมายของเวลาที่ผ่านมาแล้ว (เวลาในอดีต) ยังสื่อความหมายของเวลาในขณะที่ผู้พูดกล่าวประโยค (เวลาในปัจจุบัน) ได้อีกด้วยเช่นกัน เนื่องจากลักษณะดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นการจำเป็นที่จะต้องมีโมโนภาพทางไวยากรณ์ของภาษาเพื่อเป็นตัวเชื่อมระหว่างรูปภาษา (linguistic form) กับความหมาย โมโนภาพทางไวยากรณ์ที่เป็นตัวเชื่อมนี้คือ กาล ทั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษาที่เป็งแบบไป ส่วนการณ์ลักษณะนั้น แม้ว่า จะสื่อความหมายในลักษณะหนึ่งต่อหนึ่ง กล่าวคือ การณ์ลักษณะสมบูรณ์สื่อความหมายของลักษณะของเหตุการณ์ที่มีขอบเขตของเวลาที่แน่ชัด นั่นคือ มีทั้งตอนเริ่มต้น ตอนกลาง และตอนจบครบถ้วนบริบูรณ์ หรือการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์สื่อความหมายของลักษณะของเหตุการณ์ที่ไร้ขอบเขตของเวลา นั่นคือมองเห็นเฉพาะตอนกลางของเหตุการณ์เท่านั้นก็ตาม แต่ผู้วิจัยเห็นว่ายังจำเป็นต้องมีโมโนภาพทางไวยากรณ์ที่กำหนดที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างรูปภาษากับความหมาย ตัวเชื่อมที่ว่านี้คือ การณ์ลักษณะ ทั้งนี้ เพื่อ ความสมมาตร (symmetry) ของภาษา ตลอดจนเพื่อความสะดวกในการอธิบายหรือพรรณนาปรากฏการณ์ทางภาษาดังกล่าว

สำหรับรูปภาษา ซึ่งอยู่ในช่องขวาสุดของตารางที่ 1 นั้น ถ้าแสดงกาลเรียกว่ารูปแสดงกาล และถ้าแสดงการณ์ลักษณะจะเรียกว่ารูปแสดงการณ์ลักษณะ แต่ในการแสดงกาลและการณ์ลักษณะนั้น แต่ละภาษาก็มีกลวิธีในการใช้รูปภาษาที่แตกต่างกันออกไป เช่น ในภาษาอังกฤษ มีกลวิธีการแสดงกาลและการณ์ลักษณะโดยการใช้การเติมปัจจัย (suffix) ท้ายคำกริยา หรือในภาษาเมียนและภาษาไทยก็มีกลวิธีแสดงการณ์ลักษณะด้วยการเติมคำช่วยกริยา (auxiliary) การใช้การซ้ำกริยา (verb reduplication) การใช้การเรียงกริยา (verb serialization) เป็นต้น

สำหรับในเรื่องที่เกี่ยวกับการณ์ลักษณะและกาลที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึงต่อไปคือ คำจำกัดความ ความแตกต่าง และความสัมพันธ์ระหว่างการณ์ลักษณะและกาลตามลำดับ

2.1.1 คำจำกัดความ

การให้คำนิยามหรือคำจำกัดความของคำทางภาษาศาสตร์คำใดคำหนึ่งเพื่อให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป เช่น คำว่า "การณ์ลักษณะ" และ "กาล" นั้นเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนัก ดังนั้นจะเห็นได้ว่า มีนักภาษาศาสตร์หลายคนพยายามที่จะให้คำจำกัดความของ "การณ์ลักษณะ" และ "กาล" ต่าง ๆ กันออกไป ดังนี้

2.1.1.1 การณ์ลักษณะ

Comrie (1976) ซึ่งเป็นนักภาษาศาสตร์คนแรกที่ศึกษาการณ์ลักษณะ โดยพิจารณาจากภาษาต่าง ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาสลาวนิค³ (ได้แก่ ภาษารัสเซีย ภาษาบัลแกเรีย และภาษาบัลแกเรียโบราณหรือที่เรียกว่า Old Church Slavonic) ภาษาโรมานซ์⁴ (ได้แก่ ภาษาฝรั่งเศสและภาษาสเปน) ภาษากรีก⁵ (ได้แก่ ภาษากรีกโบราณและภาษากรีกปัจจุบัน) ภาษาจีน (แมนดาริน) และภาษาอื่น ๆ (เช่น ภาษาตุรกี ฯลฯ) เป็นต้น ได้ให้คำจำกัดความ "การณ์ลักษณะ" ว่าเป็นการมององค์ประกอบเรื่องเวลาภายในของเหตุการณ์หนึ่ง ๆ ในแง่ต่าง ๆ

"Aspects are different ways of viewing the internal temporal constituency of a situation."

(Comrie, 1976:3)

Bybee (1985) มีความเห็นว่า การณ์ลักษณะอ้างอิงถึงการกระทำหรือสภาพที่แสดงด้วยคำกริยาเท่านั้น ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การณ์ลักษณะเป็นหน่วยที่ปรากฏและมีความสัมพันธ์กับคำกริยามากที่สุด

"Aspect, then, refers exclusively to the action or state described by the verb. ... Thus, it may be said that aspect is the category that is most directly and exclusively relevant to the verb."

(Bybee, 1985:15)

³ ภาษาสลาวนิค (Slavonic) เป็นภาษาที่พวกสลาฟ (Slavs) ใช้พูดกัน ชาวสลาฟอาศัยอยู่ทางตะวันออกของทวีปยุโรป เช่น รัสเซีย เชคโกสโลวาเกีย โปแลนด์ บัลแกเรีย เป็นต้น

⁴ ภาษาโรมานซ์ (Romance) เป็นภาษาที่พัฒนามาจากภาษาลาตินพื้นเมือง (vulgar Latin tongue) ได้แก่ ภาษาที่พูดในอิตาลี ฝรั่งเศส สเปน โปรตุเกส สวิตเซอร์แลนด์ และรุมานี

⁵ ภาษากรีก คือ ภาษาที่ใช้ในเขตประเทศกรีซและบริเวณแถบเอเชียไมเนอร์ (Asia Minor)

มาลี คุสมิต (2527) พูลสุข วัตโนทธานนท์ (2525) และ อภิญญา สร้อยขุหว่า (2528) ได้ศึกษาเปรียบเทียบรูปภาพที่แสดงเวลาในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตของภาษาอังกฤษและภาษาไทยตามลำดับโดยให้คำจำกัดความ "การณลักษณะ" ที่เป็นไปในทำนองเดียวกัน คือ การณลักษณะเป็นการแสดงว่าเหตุการณ์ในกาลหนึ่ง ๆ เกิดขึ้นอย่างไร เช่น การณลักษณะที่กำลังดำเนินอยู่เมื่อเกิดร่วมกับอดีตกาลจะแสดงเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ในอดีต เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อภิญญา สร้อยขุหว่า (2528) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบรูปภาพที่แสดงเวลาในอนาคตของภาษาอังกฤษและภาษาไทยนั้น ได้รวมเรื่องของทัศนคติของผู้พูดเข้าไปเป็นการณลักษณะด้วย โดยให้คำจำกัดความ "การณลักษณะ" ไว้ว่าเป็นรูปภาพที่แสดงว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ เวลาหนึ่งมีสภาพอย่างไร เช่น กำลังดำเนินอยู่ เสร็จสิ้นแล้ว ฯลฯ และแสดงว่าผู้พูดมีทัศนคติต่อเหตุการณ์นั้น ๆ อย่างไร เช่น แสดงความตั้งใจ แสดงความมั่นใจ เป็นต้น

นิตยา กาญจนวรรณ (2522) ซึ่งได้ศึกษากาลในภาษาไทยได้ให้คำจำกัดความของ "การณลักษณะ"^๖ ไว้ดังนี้

"กาลลักษณะ คือ เครื่องชี้ว่าเหตุการณ์หรือสภาวะนั้นเกิดขึ้น "อย่างไร" เช่น "กำลังดำเนินอยู่" "ต่อเนื่องกัน" ฯลฯ"

(นิตยา กาญจนวรรณ, 2522:15)

วิจินต์ ภาณุพงศ์ และ ราตรี ชันวารชร์ (1975) ได้ศึกษาลักษณะของคำไวยากรณ์ในภาษาไทยและมีความเห็นว่า "การณลักษณะ"^๗ เป็นลักษณะไวยากรณ์ในภาษาไทยลักษณะหนึ่ง หมายถึง ระเบียบของคำกริยาที่แสดงให้ทราบว่าลักษณะของการกระทำนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งจะเห็นได้ว่า วิจินต์ ภาณุพงศ์ และ ราตรี ชันวารชร์ (1975) มองเห็นการณลักษณะเป็นองค์ประกอบร่วมอยู่กับคำกริยาเช่นเดียวกับ Bybee (1985)

อิงอร สุนันท์วนิช (2516) ได้ศึกษากาลในภาษาไทย และให้คำจำกัดความของ "การณลักษณะ"^๘ ไว้ดังนี้

^๖ นิตยา กาญจนวรรณ (2522) สະกคວ່າ "กาลลักษณะ"

^๗ วิจินต์ ภาณุพงศ์ และ ราตรี ชันวารชร์ (1975) สະกคວ່າ "การณลักษณะ"

^๘ อิงอร สุนันท์วนิช (2516) สະกคວ່າ "กาลลักษณะ"

"กาลลักษณะ หมายถึง ลักษณะของเวลาที่เหตุการณ์อย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างเกิดขึ้นในเวลาหนึ่ง ๆ ได้แก่ ลักษณะที่แสดงว่า เหตุการณ์อย่างหนึ่งกำลังเป็นอยู่ หรือเกิดขึ้นและกำลังดำเนินอยู่ ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์อย่างหนึ่งเกิดขึ้นแล้วสิ้นสุดลง ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์สองอย่างเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์อย่างหนึ่งเกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ เกิดขึ้นหลายครั้ง คือ เกิดขึ้นบ่อย ๆ หรือเกิดขึ้นเป็นประจำ หรือ เกิดขึ้นเสมอ ๆ เป็นนิจลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์อย่างหนึ่งเริ่มเกิดขึ้นในเวลาหนึ่งแล้วดำเนินต่อมาจนถึงเวลาหนึ่ง"

(อิงอร สุตันธุ์วิช, 2516:31)

จากคำจำกัดความทั้งหมดที่นักภาษาศาสตร์หลายท่านได้พยายามจะนิยาม นั้นพอจะสรุปได้ว่า แต่ละท่านพยายามจะให้คำจำกัดความที่เหมาะสมกับงานของตนเองเป็นสำคัญ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และขอบเขตของงานวิจัยที่ทำ อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่ก็จะมีลักษณะที่เป็นไปในการทำงานเดียวกันคือ การนิยามลักษณะเป็นการมององค์ประกอบเรื่องเวลาภายในของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งนั่นเอง

สำหรับในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความของ "การนิยามลักษณะ"

ไว้ดังนี้

การนิยามลักษณะ หมายถึง ลักษณะทางไวยากรณ์ที่แสดงว่าผู้พูดมองสภาพของเหตุการณ์ภายในขอบเขตของเวลา นั่นคือมองว่าเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้นอย่างไร ซึ่งมีวิธีการมองได้ 2 แบบคือ มองเหตุการณ์นั้นว่า มีความสมบูรณ์ในตัวเองภายในขอบเขตของเวลาที่แน่ชัด คือมีทั้งตอนเริ่มต้น ตอนกลาง และตอนจบครบถ้วนบริบูรณ์ ซึ่งเรียกว่า การนิยามลักษณะสมบูรณ์ (perfective) หรือมองเหตุการณ์นั้นอย่างไร้ขอบเขตของเวลา คือมองเห็นเฉพาะตอนกลางของเหตุการณ์เท่านั้น ซึ่งเรียกว่า การนิยามลักษณะไม่สมบูรณ์ (imperfective)

2.1.1.2 กาล

เนื่องจากกาลและการนิยามลักษณะมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของเวลา (ดูรายละเอียดใน 2.1.2) ดังนั้น เพื่อป้องกันการเกิดความสับสนระหว่างคำสองคำนี้ ผู้วิจัยจึงใคร่ขออธิบายเรื่องของกาลในแง่ของคำจำกัดความไว้ในที่นี้ด้วย

Comrie (1985) กล่าวว่า กาลเป็นรูปไวยากรณ์ที่แสดงเวลา

" ....tense is grammaticalized expression of location in time."

(Comrie, 1985:9)

Comrie (1976) กล่าวว่า "กาล" มีหน้าที่เชื่อมเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาในประโยคนั้นกับเวลาในขณะที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้นเข้าด้วยกัน โดยปกติการตีความกาลในประโยคนั้นก็อ้างอิงเวลาในขณะที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้น กาลที่พบในภาษามีปัจจุบันกาล อดีตกาล และอนาคตกาล กล่าวคือ ปัจจุบันกาลแสดงว่าเหตุการณ์ที่สื่อโดยคำกริยาเกิดพร้อมกับเวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้น อดีตกาลแสดงว่าเหตุการณ์ที่สื่อโดยคำกริยาเกิดก่อนเวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้น และอนาคตกาลแสดงว่าเหตุการณ์ที่สื่อโดยคำกริยาเกิดภายหลังจากเวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้น

"Tense relates the time of the situation referred to to some other time, usually to the moment of speaking. The commonest tenses found in languages are present, past and future: a situation described in the present tense is located temporally as simultaneous with the moment of speaking; one described in the past as located prior to the moment of speaking; one described in the future as located subsequent to the moment of speaking."

(Comrie, 1976:1-2)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การตีความกาลของเหตุการณ์หนึ่งต้องอ้างอิงเวลาของอีกเหตุการณ์หนึ่งซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้น ๆ จึงอาจกล่าวได้ว่า "กาล" เป็น

"หน่วยดัชนี (deictic category)"^๑ ดังที่ Lyons (1977:682) ได้กล่าวไว้ และสำหรับภาษาที่มีกาลแล้ว กาลจะมีหน้าที่ในการบอกเวลา แต่ก็ได้ไม่ได้เป็นสากลลักษณะของภาษา

"Tense, in those languages which have tense, is part of the deictic frame of temporal reference : ... But tense, as distinct from deictic temporal reference, is not a universal feature of language."

(Lyons, 1977:678)

นอกจากนี้ Bybee (1985) ก็มีความเห็นเช่นเดียวกับ Comrie (1976) และ Lyons (1977) ที่ว่า กาลเป็นหน่วยดัชนีชนิดหนึ่งซึ่งบอกเวลาของเหตุการณ์ซึ่งสัมพันธ์กับเวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้น หรือบางครั้ง การตีความกาลก็ต้องสัมพันธ์กับเวลาที่จริงไว้ก่อนหน้านั้น^{๑๐}

"Tense is a deictic category that places a situation in time with respect to the moment of speech, or occasionally with respect to some other pre-established point in time."

(Bybee, 1985:15)

มาลี คุสมิต (2527) พูลสุข รัตโนทยานนท์ (2525) และ อภิญญา สร้อยสุหรั (2528) ได้กล่าวถึงกาลในความหมายท่านองเดียวกัน นั่นคือ กาลเป็นศัพท์เฉพาะทาง

^๑ หน่วยดัชนี (deictic category) หมายถึง หน่วยทางภาษาที่จะมีความหมายสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อการตีความนั้นต้องอ้างอิงถึงบุคคล เวลา หรือสถานที่ที่อยู่ในเหตุการณ์ในขณะที่ถูกกล่าวถึงด้วยคำนั้น ๆ ได้แก่ สรรพนามต่าง ๆ (เช่น บุรุษสรรพนาม (personal pronouns) สรรพนามชี้เฉพาะ (demonstrative pronouns) ประพันธสรรพนาม (relative pronouns) เป็นต้น) และคำบอกเวลาบางคำ เช่น พรุ่งนี้ วันนี้ เป็นต้น

^{๑๐} ตัวอย่างเช่น ในภาษาอังกฤษ การใช้อดีตกาลสมบูรณ์ (past perfect tense) จะต้องอ้างอิงถึงเหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่งในอดีต ซึ่งเหตุการณ์ในอดีตนั้นจะใช้อดีตกาลสามัญ (past simple tense) ส่วนเหตุการณ์ที่เกิดก่อนเหตุการณ์ในอดีตนั้นจะใช้อดีตกาลสมบูรณ์ เป็นต้น

ไวยากรณ์ ซึ่งหมายถึง วิธีการทางภาษาหรือรูปภาษาที่แสดงเวลาที่เหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น และเวลาที่เหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์กับเวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยคที่แสดงเหตุการณ์นั้นเสมอ ความแตกต่างของกาลและเวลาอยู่ที่ว่า กาลเป็นเรื่องของรูปภาษาหรือไวยากรณ์ ส่วนเวลาเป็นเรื่องของความหมาย นอกจากนี้ วิธีการทางภาษาที่ใช้แสดงเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้นนี้จะแตกต่างกันไปตามลักษณะของไวยากรณ์แต่ละภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ มีการแสดงเวลาออกมาในรูปของการเปลี่ยนแปลงรูปคำ ส่วนภาษาไทยมีวิธีการแสดงเวลาในรูปของการเพิ่มคำเข้ากับคำกริยา หรืออาศัยปริบทสถานการณ์ เช่น เขาอ่านหนังสืออยู่ตอนนี้ (แสดงปัจจุบันกาล)

ราตรี ชันวารชร์ (2516) และ อิงอร สุนันธุ์นิช (2516) มีความเห็นเกี่ยวกับ "กาล" คล้ายคลึงกันที่ว่า กาลเป็นเรื่องของระเบียบของคำกริยาซึ่งแสดงให้ทราบถึงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาในประโยคนั้นเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ราตรี ชันวารชร์ (2516) ได้รวมเรื่องของการณ์ลักษณะ¹¹ เข้าไปอยู่ในกาลด้วย โดยกล่าวว่า นอกจากกาลจะบอกเวลาของเหตุการณ์แล้ว กาลยังแสดงให้เห็นว่า ลักษณะของการกระทำนั้นเป็นอย่างไร ดังนั้น ราตรี ชันวารชร์ (2516) จึงแบ่งกาลออกเป็น 2 ประเภท คือ กาลบอกเวลาและกาลบอกการณ์ลักษณะ

สุภาภรณ์ อาภาวิชรุตม์ (2529) ได้ศึกษากาลและการณ์ลักษณะ¹² ในภาษามြိာ်เศสแล้ว พบว่า เวลา (temps) แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ เวลาตามความเป็นจริง (temps réel ou temps chronologique) ของเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต และเวลาทางไวยากรณ์ (temps grammatical) ซึ่งจะเห็นได้ว่า เวลาตามความเป็นจริงนั้น หมายถึง เวลาในความหมายธรรมดาที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ส่วนเวลาทางไวยากรณ์คือสิ่งที่เรียกว่า กาล นั้นเอง

จากคำจำกัดความของ "กาล" ทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจสรุปได้ดังนี้

กาล หมายถึง ลักษณะทางไวยากรณ์ที่แสดงให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านทราบถึงเวลาของเหตุการณ์หนึ่ง ๆ ว่าเกิดขึ้นเมื่อไร โดยปกติ การตีความกาลนั้นจะอ้างอิงถึงเวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้น หรืออ้างอิงถึงเวลาของอีกเหตุการณ์หนึ่ง โดยทั่วไป กาลแบ่งออกเป็น 3 ชนิดใหญ่ ๆ คือ อดีตกาล ปัจจุบันกาล และอนาคตกาล กล่าวคือ ประโยคที่มีอดีตกาลมักจะแสดงว่าเหตุการณ์นั้นเกิดก่อนเวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้น ประโยคที่มีปัจจุบันกาลมักจะแสดงว่าเหตุการณ์นั้นเกิดพร้อมกับเวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้น และประโยคที่มีอนาคตกาลมักจะแสดงว่าเหตุการณ์นั้นเกิดภายหลังจากเวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้น

¹¹ ราตรี ชันวารชร์ (2516) สะกดว่า "การณ์ลักษณะ"

¹² สุภาภรณ์ อาภาวิชรุตม์ (2529) สะกดว่า "กาลณ์ลักษณะ"

2.1.2 ความแตกต่างระหว่างการณ์ลักษณะและกาล

Comrie (1976:5) พบว่า การณ์ลักษณะและกาลมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของเวลาในแง่ที่ต่างกัน กล่าวคือ การณ์ลักษณะเป็นการมองเวลาจากจุด ๆ หนึ่งที่อยู่ภายในเหตุการณ์ (situation-internal time) ส่วนกาลเป็นการมองเวลาจากจุด ๆ หนึ่งที่อยู่ภายนอกเหตุการณ์ (situation-external time)

นอกจากนี้ ทั้ง Comrie (1976) Lyons (1977) และ Bybee (1985) ยังมองเห็นความแตกต่างระหว่างการณ์ลักษณะและกาลอีกประการหนึ่งคือ กาลเป็นหน่วยดัชนี (deictic category) กล่าวคือ กาลจะแสดงให้ทราบถึงเวลาของเหตุการณ์นั้น ๆ โดยการอ้างอิงถึงเวลาของอีกเหตุการณ์หนึ่งซึ่งมีได้ 2 แบบคือ อาจเป็นเวลาของผู้พูดว่าประโยคนั้น ๆ หรืออาจเป็นเวลาที่เกิดขึ้น ส่วนการณ์ลักษณะเป็นหน่วยดัชนี (non-deictic category) กล่าวคือ การณ์ลักษณะนั้นไม่มีการอ้างอิงถึงเวลาของเหตุการณ์อื่นใดเลย (ดูความแตกต่างระหว่างการณ์ลักษณะและกาลในตารางที่ 5 ประกอบ)

ตารางที่ 5 : แสดงความแตกต่างระหว่างการณ์ลักษณะและกาล

การณ์ลักษณะ (aspect)	กาล (tense)
1. มองเวลาจากจุด ๆ หนึ่งที่อยู่ภายในเหตุการณ์ (situation-internal time)	1. มองเวลาจากจุด ๆ หนึ่งที่อยู่ภายนอกเหตุการณ์ (situation-external time)
2. เป็นหน่วยดัชนี (non-deictic category)	2. เป็นหน่วยดัชนี (deictic category)

2.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการณ์ลักษณะและกาล

ถึงแม้จะมีความแตกต่างระหว่างการณ์ลักษณะและกาล (ดูคำอธิบายใน 2.1.2) ก็ตาม แต่การณ์ลักษณะและกาลก็ยังมีความสัมพันธ์กันอยู่ ซึ่งบางครั้งอาจทำให้สับสนว่าอะไรคือการณ์

ลักษณะและอะไรคือกาล เนื่องจากว่าทั้งการผันลักษณะและกาลนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดจนบางครั้งก็เป็นการยากที่จะแยกการผันลักษณะออกจากกาลได้ ตัวอย่างเช่น คำว่า "เคย" ในภาษาไทย Tasanalai Boonyapatipark (1983) วิเคราะห์ให้เป็นคำแสดงการผันลักษณะประสบการณ์ (experiential) แต่ นิตยา กาญจนวรรณ (2522) วิเคราะห์ให้เป็นคำซื้ออดีตกาลโดยนัย หรือ คำว่า "จะ" ในภาษาไทย Tasanalai Boonyapatipark (1983) วิเคราะห์ให้เป็นคำแสดงการผันลักษณะคาดหวัง (prospective) แต่ นิตยา กาญจนวรรณ (2522) วิเคราะห์ให้เป็นคำซื้ออนาคตกาลโดยนัย เป็นต้น จะเห็นได้ว่า คำว่า "เคย" ที่แสดงการผันลักษณะประสบการณ์นั้นย่อมต้องแสดงเหตุการณ์หรือการกระทำที่ต้องสิ้นสุดลงแล้วอย่างน้อยครั้งหนึ่งในอดีต ดังนั้น "เคย" ซึ่งเป็นคำแสดงการผันลักษณะประสบการณ์นั้นจึงมีส่วนสัมพันธ์กับอดีตกาล ส่วนคำว่า "จะ" ที่แสดงการผันลักษณะคาดหวังนั้นย่อมต้องแสดงเหตุการณ์หรือการกระทำที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น หรืออาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้น "จะ" ซึ่งเป็นคำแสดงการผันลักษณะคาดหวังนั้นจึงมีส่วนสัมพันธ์กับอนาคตกาล หรือ ในประโยคภาษาอังกฤษที่ว่า "He drives to school." ซึ่งหมายถึง "เขาขับรถไปโรงเรียน (เป็นประจำ)" ประโยคดังกล่าวมีการใช้ปัจจุบันกาลเพื่อสื่อความหมายว่า "การขับรถไปโรงเรียนของเขา" นั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่กล่าวประโยคนั้น และเหตุการณ์นั้นก็ยังเกิดขึ้นเป็นกิจวัตรหรือเป็นนิสัย หรือที่เรียกว่า การผันลักษณะประจำหรือนิสัย (habitual or habitative) นั้นเอง จะเห็นได้ว่าการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำหรือนิสัยนั้น มักจะมีส่วนสัมพันธ์กับปัจจุบันกาล เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การผันลักษณะบางประเภทจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดหรือเกิดควบคู่ไปกับกาลบางชนิด เช่น ในภาษาไทย การผันลักษณะประสบการณ์สัมพันธ์กับอดีตกาล การผันลักษณะคาดหวังสัมพันธ์กับอนาคตกาล เป็นต้น ส่วนในภาษาอังกฤษ การผันลักษณะประจำหรือนิสัยจะสัมพันธ์กับปัจจุบันกาล

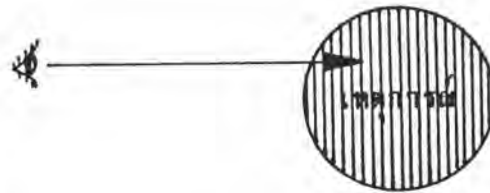
2.2 การแบ่งประเภทของการผันลักษณะ

Comrie (1976) ได้แบ่งการผันลักษณะออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การผันลักษณะสมบูรณ์ (perfective) และการผันลักษณะไม่สมบูรณ์ (imperfective) (ดูแผนภูมิที่ 4 หน้า 31 ประกอบ)

การผันลักษณะสมบูรณ์จะแสดงถึงเหตุการณ์ที่มีทั้งตอนเริ่มต้น ตอนกลางและตอนจบครบบริบูรณ์ นั่นคือ มีขอบเขตของเหตุการณ์ที่แน่ชัด (ดูภาพที่ 1 ประกอบ)

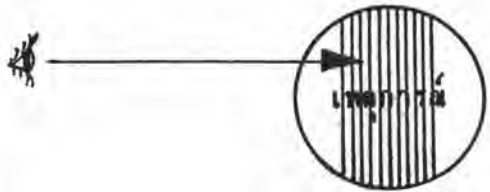
ภาพที่ 1 : แสดงเหตุการณ์ที่มีขอบเขตแน่ชัดของการณ์ลักษณะสมบูรณ์

หมายเหตุ ส่วนที่แรเงาคือส่วนของเหตุการณ์ที่ผู้พูดและผู้ฟังมองเห็นซึ่งตีความได้จากวลีภาคแสดงในประโยคหนึ่ง ๆ

ส่วนการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์จะแสดงถึงเหตุการณ์ที่มีแค่เฉพาะตอนกลางเท่านั้น นั่นคือเหตุการณ์นั้นไม่มีขอบเขตที่แน่ชัด ซึ่งเปรียบเสมือนผู้พูดมองทะลุเข้าไปข้างในเหตุการณ์ซึ่งทำให้เห็นแค่ส่วนที่อยู่ภายในเหตุการณ์นั้น ๆ (ดูภาพที่ 2 ประกอบ)

ภาพที่ 2 : แสดงเหตุการณ์ที่ไร้ขอบเขตแน่ชัดของการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์

หมายเหตุ ส่วนที่แรเงาคือส่วนของเหตุการณ์ที่ผู้พูดและผู้ฟังมองเห็นซึ่งตีความได้จากวลีภาคแสดงในประโยคหนึ่ง ๆ และส่วนที่ไม่แรเงาคือส่วนที่ผู้พูดมองไม่เห็น

2.2.1 การณ์ลักษณะสมบูรณ์ (perfective)

ในแง่ของความสมบูรณ์ของการณ์ลักษณะสมบูรณ์นั้น Comrie (1976) ได้แบ่งออกเป็น 4 ชนิดคือ

2.2.1.1 ความสมบูรณ์ในแง่ของผล (perfect of result) หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเรียบร้อยแล้ว แต่ยังมีผลต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน เช่น ในประโยคภาษาอังกฤษที่ว่า "John has arrived." หมายถึง "จอห์นมาถึงแล้ว" และผลที่ต่อเนื่องมาจนถึงขณะที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้นคือ จอห์นยังคงอยู่ที่นั่น ซึ่งตรงข้ามกับประโยค "John arrived." ซึ่งหมายถึง "จอห์นมาถึงแล้ว" และผลของการมาถึงนั้นไม่ส่งผลมาถึงเวลาในปัจจุบัน นั่นคือ จอห์นไม่ได้อยู่ที่นั่นแล้ว

2.2.1.2 ความสมบูรณ์ในแง่ของประสบการณ์ (experiential perfect) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นไปแล้วอย่างน้อยครั้งหนึ่งในอดีต เช่น ในประโยคภาษาอังกฤษที่ว่า "Bill has been to America." หมายถึง "บิลล์เคยไปอเมริกา (อย่างน้อยที่สุดครั้งหนึ่งในอดีต)" เป็นต้น

2.2.1.3 ความสมบูรณ์ในแง่คงเดิม (perfect of persistent situation) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว และยังคงสภาพเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น ในประโยคภาษาอังกฤษที่ว่า "We've lived here for 10 years." หมายถึง "เราอาศัยอยู่ที่นี้เป็นเวลา 10 ปีมาแล้ว (และตอนนี้ก็ยังคงอาศัยอยู่ที่นั่น)" จากตัวอย่างนี้ แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดมองเหตุการณ์ "เราอยู่ที่นั่น" ว่ามีความสมบูรณ์อยู่ในระดับหนึ่ง นั่นคือ "การอาศัยอยู่ที่นั่นของเรา" นั้นได้เกิดขึ้นโดยมีขอบเขตของเหตุการณ์ที่แน่ชัดว่า กินระยะเวลา 10 ปีมาแล้ว กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เหตุการณ์นี้มีความสมบูรณ์อยู่ในขอบเขตของระยะเวลา 10 ปี หรือในประโยคภาษาฝรั่งเศสที่ว่า "J'attends depuis trois jours." หมายถึง "ฉันรอมา 3 วันแล้ว (และตอนนี้ก็ยังคงรออยู่)" จากตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ "ฉันรอ" นั้นมีขอบเขตที่แน่ชัดว่า กินระยะเวลา 3 วันแล้ว ซึ่งเป็นการเอื้อให้ผู้พูดมองเหตุการณ์ดังกล่าวว่ามีความสมบูรณ์ในตัวเอง

2.2.1.4 ความสมบูรณ์ในแง่ของอดีตที่เพิ่งผ่านพ้นไป (perfect of recent past) หมายถึง เหตุการณ์หนึ่งเพิ่งเกิดขึ้นและสิ้นสุดลง เช่น ในภาษาอังกฤษ มักมีคำบ่งเวลาเฉพาะปรากฏอยู่ด้วย คือ recently "เมื่อเร็ว ๆ นี้", just "เพิ่ง, เพิ่งจะ" ตัวอย่างเช่น "I have recently learned that the match is to be postponed." หมายถึง "เมื่อเร็ว ๆ นี้ ฉันได้ข่าวมาว่า การแข่งขันจะเลื่อนออกไป" จากตัวอย่างนี้ พบว่า การได้ข่าวของฉันนั้นเพิ่งเกิดขึ้นและผ่านพ้นไปไม่นาน หรืออีกตัวอย่างหนึ่งคือ "Bill has just (this minute) arrived." หมายถึง "บิลล์เพิ่งมาถึง(สักครู่)" จากตัวอย่างนี้ แสดงให้เห็นว่า การมาถึงของบิลล์นั้นเพิ่งเกิดขึ้นผ่านพ้นไปสักครู่ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปคือ ความสมบูรณ์ทั้ง 4 ชนิดดังกล่าวข้างต้น ซึ่งได้แก่ ความสมบูรณ์ในแง่ของผล ความสมบูรณ์ในแง่ของประสบการณ์ ความสมบูรณ์ในแง่คงเดิมและความสมบูรณ์ในแง่ของอดีตที่เพิ่งผ่านพ้นไป จัดได้ว่าเป็นการมีลักษณะสมบูรณ์เนื่องจากเราสามารถมองเห็นขอบเขตของเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ การมองเห็นขอบเขตของเหตุการณ์นั้นแสดงว่า เหตุการณ์นั้นมีความสมบูรณ์ในตัวเอง คือมีทั้งตอนเริ่มต้น ตอนกลาง และตอนจบของเหตุการณ์ครบบริบูรณ์ กล่าวคือ ความสมบูรณ์ในแง่ของผลนั้นแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นเรียบร้อยแล้ว จึงมีผลดำเนินมาถึงปัจจุบัน การที่เหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้นเสร็จสิ้นไปแล้ว เอื้อให้เราตีความเหตุการณ์นั้นว่า มีขอบเขตของเหตุการณ์หรือมีการมีลักษณะสมบูรณ์นั่นเอง ความสมบูรณ์ในแง่ของประสบการณ์นั้นแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

และเสด็จขึ้นไปด้วยอย่างน้อยครั้งหนึ่งในอดีต ซึ่งเหตุการณ์ที่เสด็จขึ้นไปแล้วดังกล่าวแสดงให้เห็นถึง
 ตอนจบหรือขอบเขตของเหตุการณ์ที่แน่ชัด ซึ่งทำให้เราตีความได้ว่า เหตุการณ์ดังกล่าวมีการ
 ลักษณะสมบูรณ์ หรือความสมบูรณ์ในแง่คงเดิมแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและยังคงมีสภาพเดิมอย่างไม่
 เปลี่ยนแปลงโดยมีขอบเขตของเหตุการณ์ที่แน่ชัดว่า มีความสมบูรณ์อยู่ในขอบเขตของระยะเวลาหนึ่ง
 การมองเห็นขอบเขตของเหตุการณ์ดังกล่าว จึงเป็นการเอื้อให้มองเหตุการณ์ดังกล่าวที่มีการ
 ลักษณะสมบูรณ์ หรือความสมบูรณ์ในแง่ของอดีตที่เพิ่งผ่านพ้นไปเป็นการแสดงเหตุการณ์ที่เพิ่งสิ้นสุดลง
 การสิ้นสุดของเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ทำให้เรามองเห็นตอนจบหรือขอบเขตของเหตุการณ์ซึ่งเอื้อต่อการ
 มองเหตุการณ์ว่ามีการลักษณะสมบูรณ์ เป็นที่น่าสังเกตว่าความสมบูรณ์ทั้งสี่ชนิดของการลักษณะสมบูรณ์
 มักจะมีส่วนสัมพันธ์กับเวลาในอดีต ทั้งนี้เนื่องจากเหตุการณ์ที่อ้างถึงเวลาในอดีตนั้น เป็นเหตุการณ์
 ที่ได้เกิดขึ้นเสด็จขึ้นเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเท่ากับว่าเรามองเห็นตอนจบหรือขอบเขตของเหตุการณ์ดังกล่าว
 เมื่อเราสามารถมองเห็นขอบเขตของเหตุการณ์ ก็ย่อมหมายความว่าเหตุการณ์นั้นมีความสมบูรณ์ใน
 ตัวเอง ซึ่งก็คือการลักษณะสมบูรณ์นั่นเอง

2.2.2 การลักษณะไม่สมบูรณ์ (imperfective)

Comrie (1976) ใ้ค้แบ่งการลักษณะไม่สมบูรณ์ออกเป็น 2 ชนิดคือ การลักษณะ
 ประจำหรือนิสัย (habitual) และการลักษณะดำเนินต่อเนื่อง (continuous or durative)

2.2.2.1 การลักษณะประจำหรือนิสัย แสดงลักษณะของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ
 ซากหรือยืดเยื้อ (iterated or prolonged) ตัวอย่างเช่น ในภาษาอังกฤษ มีการใช้โครงสร้างที่มี
 "used to" (used to construction) ในการแสดงการลักษณะประจำหรือนิสัย เช่น
 "John used to work here." แสดงให้เห็นว่าในอดีตนั้น จอห์นเคยทำงานอยู่ที่นั่นซึ่งกินระยะ
 เวลาช่วงหนึ่ง เป็นต้น

2.2.2.2 การลักษณะดำเนินต่อเนื่อง แสดงลักษณะของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและ
 ดำเนินต่อเนื่องกันไป แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ การลักษณะกำลังดำเนินอยู่ (progressive) และการ
 ลักษณะดำเนินอยู่ (nonprogressive)

2.2.2.2.1 การลักษณะกำลังดำเนินอยู่ แสดงการกระทำที่กำลัง
 ดำเนินอยู่ในขณะที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้น หรือในขณะที่อีกเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น ส่วนใหญ่มักใช้กับคำ

กริยาไม่ทรงสภาพ (non-stative verb)¹³ ตัวอย่างเช่น ในภาษาอังกฤษที่ว่า "John is singing." แสดงให้เห็นว่า การที่จอห์นกำลังร้องเพลงนั้นเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับเวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยค หรือประโยคที่ว่า "John was working when I entered." หมายถึง "ในอดีต ขณะที่ฉันเข้ามา นั้น จอห์นก็กำลังทำงานอยู่" ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ "กำลังทำงานอยู่" นั้นเกิดขึ้นในขณะที่ฉันเข้ามา เป็นต้น

2.2.2.2.2 การมีลักษณะดำเนินอยู่ แสดงลักษณะของสภาพที่ดำรงอยู่ในขณะที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้น ส่วนใหญ่มักใช้กับคำกริยาทรงสภาพ (stative verb)¹⁴ ตัวอย่างเช่น ในภาษาอังกฤษที่ว่า "I see you there under the table." หมายถึง "ฉันเห็นคุณอยู่ใต้โต๊ะนั้น" เป็นต้น

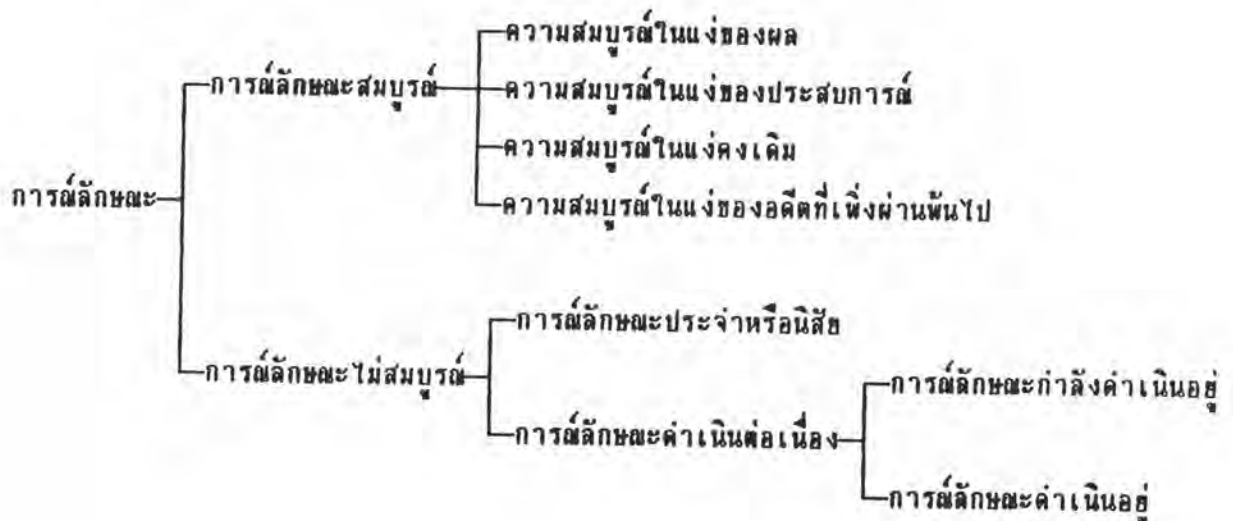
¹³ คำกริยาไม่ทรงสภาพ (non-stative verb) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า คำกริยาแปรสภาพ (dynamic verb) หมายถึง คำกริยาที่แสดงอาการซึ่งมีสภาวะไม่คงที่ คือมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่ง Quirk et.al. (1972) ได้แบ่งคำกริยาประเภทนี้ในภาษาอังกฤษเป็น 5 ชนิดคือ

- 1) กิจกรรมกริยา (activity verb) เช่น ask, call, drink, write, etc.
- 2) กระบวนการกริยา (process verb) เช่น change, grow, mature, widen, etc.
- 3) กริยาบอกการรับรู้ทางกาย (verb of bodily sensation) เช่น ache, feel, hurt, itch, etc.
- 4) กริยาบอกช่วงต่อของเหตุการณ์ (transitional event verb) เช่น arrive, die, fall, leave, etc.
- 5) ดับพลันกริยา (momentary verb) เช่น hit, jump, kick, knock, etc.

¹⁴ คำกริยาทรงสภาพ (stative verb) หมายถึงคำกริยาที่มีสภาวะคงที่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่ง Quirk et. al. (1972) ได้แบ่งกริยาประเภทนี้ในภาษาอังกฤษเป็น 2 ชนิดคือ

- 1) กริยาบอกการเรี่ยรู้และการรับรู้ทางประสาทสัมผัส (verb of inert perception and cognition) เช่น guess, hear, see, know, like, think, want, etc.
- 2) กริยาบอกความเกี่ยวเนื่อง (relational verb) เช่น be, concern, depend on, have, own, seem, include, etc.

แผนภูมิที่ 4 : แสดงการแบ่งประเภทของการณ์ลักษณะตาม Comrie (1976)

อย่างไรก็ตาม สำหรับการณ์ลักษณะดำเนินอยู่ ซึ่งมักใช้กับคำกริยาทรนงสภาพนั้น ในบางภาษา คำกริยาทรนงสภาพอาจเกิดร่วมกับการณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่ โดยมีความต่างกันในเรื่องของความหมาย เช่น คำกริยาทรนงสภาพ live "อาศัยอยู่" ในภาษาอังกฤษ ตัวอย่างประโยคเช่น

(ก) I live at 6 Silom Rd. (nonprogressive)

(ข) I'm living at 6 Silom Rd. (progressive)

ประโยค (ก) มีความหมายโดยนัยว่า ที่ซึ่งฉันอยู่นั้นเป็นที่อยู่ถาวร ในขณะที่ประโยค (ข) มีความหมายโดยนัยว่า ที่ซึ่งฉันอยู่นั้นเป็นที่อยู่ชั่วคราว หรืออย่างเช่น คำกริยาทรนงสภาพ be ในภาษาอังกฤษ เช่น

(ค) John is silly. (nonprogressive)

(ง) John is being silly. (progressive)

ประโยค (ค) หมายถึง "จอห์นเป็นคนเหลวไหล" แต่ประโยค (ง) หมายถึง "จอห์นกำลังประพฤติคนไปในทางที่เหลวไหล (John is acting in a silly manner.)" เป็นต้น แต่ก็มีบางภาษาที่คำกริยาทรนงสภาพ be ไม่มีรูปแสดงการณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่ เช่น คำกริยาทรนงสภาพ essere "be" ในภาษาอิตาลี นั่นคือ ไม่มี *sto essendo.¹⁵ "I am being." ในภาษาอิตาลี เป็นต้น

¹⁵ ตัวอย่างภาษาอิตาลีนี้ นำมาจาก Comrie (1976:36)

2.3 กลวิธีแสดงการณัลักษณะ

ในแง่ของกลวิธีแสดงการณัลักษณะในภาษาต่าง ๆ นั้น Bybee (1985) กล่าวว่า บางภาษาอาจแสดงด้วยการเติมวิภคิปัจจัย การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ การเปลี่ยนการเรียงลำดับคำ การเพิ่มคำแสดงการณัลักษณะ การเติมคำลงท้าย การซ้ำคำกริยา เป็นต้น ตัวอย่างเช่น Tasanalai Boonyapatipark (1983) ได้ศึกษาการณัลักษณะในภาษาไทยและเสนอว่า ภาษาไทยมีกลวิธีแสดงการณัลักษณะอยู่ 5 วิธี คือ

- 1) การเพิ่มคำวิเศษณ์ เช่น เขามาที่นี้บ่อย (แสดงความเป็นประจำหรือนิสัย)
- 2) เป็นคุณลักษณะประจำทางความหมายของคำกริยาเอง เช่น เขาสะกดก้อนหิน (แสดงความจับพยนต์)
- 3) การเพิ่มคำแสดงการณัลักษณะ เช่น กำลัง อยู่ ings แล้ว เคย จะ เป็นต้น ซึ่งคำแสดงการณัลักษณะดังกล่าว Tasanalai Boonyapatipark (1983) ได้ศึกษาโดยวิเคราะห์หน้าที่และความหมาย พอสรุปได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 : แสดงผลการวิเคราะห์คำแสดงการณ์ลักษณะในภาษาไทยโดยใช้น้ำที่และความหมาย
เป็นเกณฑ์ตาม Tasanalai Boonyapatipark (1983)

คำแสดงการณ์ ลักษณะ (aspect marker)	ประเภททางไวยากรณ์ (syntactic function)	คำหน้ากริยา (pre-verbal form)	คำหลังกริยา (post-verbal form)	ประเภทของ การณ์ลักษณะ (aspect)
กำลัง	คำกริยาช่วย (auxiliary)	x	-	การณ์ลักษณะกำลัง ดำเนินอยู่ (progressive)
อยู่	คำช่วยกริยา (auxiliary)	-	x	การณ์ลักษณะดำเนิน อยู่ (continuative)
ยัง	คำช่วยกริยา (auxiliary)	x	-	การณ์ลักษณะคงเดิม (persistence)
แล้ว	คำช่วยกริยา (auxiliary)	-	x	การณ์ลักษณะสมบูรณ์ (perfective)
จะ	คำช่วยกริยา (auxiliary)	x	-	การณ์ลักษณะคาดหวัง (prospective)
เคย	กริยา (verb)	x	-	การณ์ลักษณะประสบ การณ์ (experiential)

- 4) การตีความจากบริบทของสถานการณ์ในขณะที่ผู้พูดกล่าวประโยคนั้น เช่น เมื่อเห็นใครคนหนึ่งกำลังอ่านหนังสือก็ถามเขาว่า "อ่านหนังสือหรือ" (แสดงการณั้ลักษณะกำลังดำเนินอยู่) เป็นต้น
- 5) ผู้ร่วมสนทนามีความรู้ทางโลกร่วมกัน เช่น ฝนตก (แสดงความต่อเนื่อง) แต่ ปากกาตก (แสดงความฉับพลัน) เป็นต้น

นอกจากนี้ Kingkarn Thepkanjana (1986) ยังพบอีกว่า ในภาษาไทย มีกลวิธีแสดงการณั้ลักษณะอีกวิธีหนึ่งคือการใช้โครงสร้างวลีหลายกริยา โดยคำกริยาแสดงการณั้ลักษณะ (aspectual verb) ที่ใช้ในโครงสร้างวลีหลายกริยานั้น ส่วนใหญ่จะเป็นคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนไหวและทิศทาง แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มที่แสดงการณั้ลักษณะสมบูรณ์ เช่น เดิน ไป ขึ้น ว่าง ลง นิ่ง และกลุ่มที่แสดงการณั้ลักษณะไม่สมบูรณ์ เช่น ไป เข้า เลย อยู่ เอน นิ่ง คอช ดังโครงสร้างและตัวอย่างในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 : แสดงผลการวิเคราะห์คำกริยาแสดงการณัลักษณะที่ใช้ในโครงสร้างวลีหลายกริยาในภาษาไทยตาม Kingkarn Thepkanjana (1986)

ประเภทของการณัลักษณะ	โครงสร้างวลีหลายกริยา	ตัวอย่าง
การณัลักษณะสมบูรณ์	1.กริยา + เชื้อ 2.กริยา"ทำลาย"(destruction verb) + ไป 3.กริยา"สูญสิ้น"(disappearance verb) + ไป 4.กริยา"ก่อเกิด"(creation verb) + ขึ้น 5.กริยา + ไว้ 6.กริยา"ทำลาย"(destruction verb) + ลง 7.ถึง + กริยา	สุรีย์! ทำการบ้านเชื้อ แก้วตกไป น้ำมันหมดไป ปู่ของฉันสร้างบ้านขึ้น สุรีย์ท่องหนังสือไว้ คนจำนวนมากตายลงระหว่างแผ่นดินไหว ทำไมสุรีย์ถึงร้องไห้
การณัลักษณะไม่สมบูรณ์	8.กริยา + ไป 9.กริยา + เข้า 10.กริยา + เลข 11.กริยา + อยู่ 12.กริยา + เอา 13.นั่ง + กริยา 14.คอย + กริยา	สุรีย์! ทำการบ้านไป สุรีย์! ท่องหนังสือเข้า สุรีย์ทำการบ้านเลข สุรีย์ทำการบ้านอยู่ สุรีย์อ่านเอาอ่านเอา ฉันนั่งกลุ่มใจทั้งเดือน สุรีย์คอยกวาดฉัน

อย่างไรก็ตาม Sudaporn Luksaneeyanawin (2529) พบว่า ภาษาไทยยังมีกลวิธีแสดงการณัลักษณะอีกวิธีหนึ่งคือ การซ้ำกริยา ทั้งนี้เพื่อแสดงว่าการกระทำนั้นเกิดซ้ำกันมากกว่าหนึ่งครั้ง เช่น ไล่นกตัม ๆ ทุกวัน หรือเพื่อแสดงว่าการกระทำนั้นเกิดอย่างต่อเนื่อง เช่น เดิน ๆ เคี้ยวก็ถึง เป็นต้น

นอกจากนี้ ในบางภาษา ประเภทของการผันลักษณะอาจมีความเกี่ยวข้องกับประเภทของคำกริยา ตัวอย่างเช่น ในภาษาอังกฤษ การผันลักษณะกำลังดำเนินอยู่จะต้องใช้กับคำกริยาไม่ทรงสภาพ หรือ คำกริยาแปรสภาพ (ดูคำอธิบายและตัวอย่างใน 2.2.2.2.1) หรือ อย่างเช่น ในภาษาไทย กำลัง ซึ่งเป็นคำแสดงการผันลักษณะกำลังดำเนินอยู่ จะไม่เกิดร่วมกับคำกริยาทรงสภาพถาวร (permanent state) เช่น ไม่มีประโยค *เขากำลังฉลาด เป็นต้น

นอกจากนี้ คำกริยาทรงสภาพในภาษาอิตาเลียน จะไม่มีการใช้รูปซึ่งแสดงการผันลักษณะกำลังดำเนินอยู่ (ดูคำอธิบายและตัวอย่างใน 2.2.2.2.2) ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ความทรงสภาพหรือไม่ทรงสภาพของคำกริยาในบางภาษานั้นมีส่วนสัมพันธ์กับการผันลักษณะกำลังดำเนินอยู่ แต่ก็มีคำกริยาทรงสภาพในภาษาอังกฤษบางคำที่สามารถใช้กับรูปแสดงการผันลักษณะกำลังดำเนินอยู่ได้ ซึ่งก็แตกต่างกันในแง่ของความหมาย (ดูตัวอย่างประโยค (ก), (ข), (ค) และ (ง) ใน 2.2.2.2.2)

นอกจากนี้ ในภาษาแถบแอฟริกาตะวันตกนั้น การผันลักษณะและเรื่องของเวลาจะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เนื่องจากการผันลักษณะสมบูรณ์จะแฝงเวลาในอดีตไว้ และการผันลักษณะไม่สมบูรณ์จะแฝงเวลาในปัจจุบันไว้ด้วย¹⁰

จากการศึกษาการผันลักษณะในภาษาต่าง ๆ ทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า แต่ละภาษามีประเภทของการผันลักษณะและกลวิธีแสดงการผันลักษณะที่แตกต่างกันออกไป และในภาษาเดียวกัน อาจมีกลวิธีแสดงการผันลักษณะได้หลายวิธีด้วยกัน เช่น ภาษาไทย เป็นต้น นอกจากนี้ประเภทของคำกริยาก็มีส่วนสัมพันธ์กับประเภทของการผันลักษณะอีกด้วย

สำหรับในบทต่อไปนั้น ก่อนที่ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการผันลักษณะในภาษาเมียน ผู้วิจัยจะกล่าวถึงขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัยเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อกำหนดขอบเขตของงานวิจัยและเพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งจะเป็นหนทางนำไปสู่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว

¹⁰ Comrie (1976:82-83) อ้างจาก Wm. E. Welmers, *African Language Structures*. Berkeley: University of California Press, 1973, pp.345-347.